

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Victor Boico,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, împotriva sentinței Judecătoriei Căușeni din 25 noiembrie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2018, declarate de avocatul Anatolie Barbacar și inculpatul

Chiriac Vasile XXXXXX.

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare,</i> <i>24.03.2003 – 10.05.2005,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>12.01.2012 – 21.03.2013,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>27.03.2013 – 25.11.2014,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>28.08.2017 – 29.01.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>27.02.2020 – 20.05.2020.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 10 mai 2005, Chiriac Vasile a fost condamnat în baza art. 102 alin. (3) Cod penal (1961) la 6 ani închisoare și art. 103¹ alin. (2) Cod penal (1961) la 5 ani închisoare.

În temeiul art. 84 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate XXXXXX prejudiciul moral în mărime de 10.000 lei.

2. Instanța de fond a constatat că la 10 august 2002, în jurul orei 23.30, inculpatul Chiriac V., aflându-se în XXXXXX, XXXXXX, la discotecă, a întâlnit-o pe XXXXXX, născută la xxxxxx. I-a propus să se plimbe și XXXXXX a acceptat. Plimbându-se pe teritoriul școlii și al grădiniței de copii, Chiriac V. a dus-o într-un pavilion și, aplicând forța, a învins rezistența, aplicând violență, exprimată prin lovituri, amenințând-o cu moartea și profitând de starea de neputință și, știind că XXXXXX este minoră, a violat-o.

Tot el, prin constrângere fizică și amenințând-o cu moartea, profitând de starea de neputință a minorei XXXXXX, a săvârșit cu ea un raport sexual în formă perversă.

Instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa inculpatului, cu anunțarea acestuia în căutare, din motiv că se eschivează de la instanța de judecată.

În baza probelor administrate, inclusiv declarațiile părții vătămate și ale inculpatului, rapoartele de expertiză efectuate, instanța a concluzionat ca fiind dovedită pe deplin vinovăția inculpatului și i-a încadrat acțiunile în baza art. 102 alin. (3) Cod penal (1961) și art. 103¹ alin. (2) Cod penal (1961), fiind stabilit că acesta a violat o minoră și și-a satisfăcut pofta sexuală în formă perversă, acțiuni săvârșite asupra unei minore.

3. Avocatul Anatolie Barbacar a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie achitat.

Apelantul a invocat că acțiunile inculpatului incorect au fost calificate în baza art. 102 alin. (3) și art. 103¹ alin. (2) Cod penal (1961), cu calificativul asupra unui minor, ori, acesta nu a cunoscut că partea vătămată nu a atins vârsta majoratului.

Mai mult, inculpatul a fost recunoscut vinovat de săvârșirea unei infracțiuni pe care nu a comis-o și nu i-a fost înaintată învinuirea. Astfel, inculpatul a fost învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 103¹ alin. (2) Cod penal (1961), însă a fost condamnat de instanța de fond în baza art. 103 alin. (2) Cod penal – articol inexistent.

La pronunțarea sentinței în lipsa inculpatului, instanța de fond nu a ținut cont de declarațiile acestuia că a întreținut un raport sexual benevol cu partea vătămată și că nu cunoștea vârsta ei.

Declarațiile inculpatului că a întreținut un raport sexual benevol cu partea vătămată se confirmă prin raportul de expertiză medico-legală nr. 284, potrivit cărui pe suprafața corpului părții vătămate nu au fost depistate careva leziuni corporale, inclusiv vătămări corporale specifice infracțiunilor de viol.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 21 februarie 2013, apelul a fost admis, casată sentința și dispusă rejudecarea cauzei în instanța de fond, în alt complet de judecată.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond a dat o apreciere eronată circumstanțelor de fapt și de drept și a admis încălcări ale dreptului procesual.

Ori, instanța de fond a examinat cauza penală în absența inculpatului, iar la materialele cauzei lipsesc probe care ar confirma citarea legală a inculpatului.

5. Prin sentința Judecătoria Căușeni din **25 noiembrie 2014**, Chiriac Vasile a fost condamnat în baza art. 102 alin. (1) Cod penal (1961) la 5 ani închisoare și art. 103¹ alin. (1) Cod penal (1961) la 5 ani închisoare.

În temeiul art. 84 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate XXXXXX prejudiciul moral în mărime de 10.000 lei.

Instanța a constatat la 10 august 2002, în jurul orelor 23.30, inculpatul Chiriac V., se afla în incinta școlii la discotecă, în XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX (la moment XXXXXX, XXXXXX). La discotecă s-a apropiat de XXXXXX, căreia i-a propus să iasă afară să vorbească. După ce Chiriac V. și XXXXXX au ieșit din incinta școlii au mers pe teritoriul grădiniței de copii, unde Chiriac V. a condus-o pe XXXXXX în pavilionul de pe teritoriul grădiniței de copii, s-au așezat pe scaun și, în timpul discuției, Chiriac V. s-a sărutat cu XXXXXX și i-a propus să întrețină relații sexuale. XXXXXX a refuzat să întrețină relații sexuale, indicând că are 16 ani, nu a mai întreținut relații sexuale până atunci și la moment are ciclul menstrual. Chiriac V. i-a propus să se dezbrace, însă ea a refuzat și inculpatul i-a aplicat o lovitură peste față, a început să o dezbrace, să o amenințe cu răfuială fizică, să o țină de gât și a întreținut o relație sexuală în mod normal, utilizând prezervativul. În cadrul actului sexual, Chiriac V. s-a culcat pe scaun și a așezat-o pe XXXXXX deasupra sa, introducând în organul ei genital membrul său viril, însă din motiv că această poziție nu i-a convenit, Chiriac V. s-a apropiat pe la spate la XXXXXX, a aplecat-o și a încercat să introducă astfel membrul său viril în organul ei genital, însă pe motiv că nu a reușit, i-a invocat ultimei dorința sa de a întreține un act sexual oral. XXXXXX a refuzat, însă Chiriac V. a apucat-o de cap și a așezat-o pe scaun și i-a introdus membrul său viril în cavitatea ei orală, în timpul actului sexual inculpatul o ținea pe partea vătămată de cap, iar în timpul ejaculării Chiriac V. a scos membrul său viril din cavitatea bucală a părții vătămate, iar Stoianova A. a scuipat jos sperma care a rămas la ea în cavitatea bucală. După acțiunile sale, Chiriac V. i-a spus lui XXXXXX să nu comunice la nimeni despre cele întâmplate și a plecat de la fața locului. XXXXXX s-a îmbrăcat și a plecat spre casă, unde, în timp ce plângea, a fost observată de bunica sa, XXXXXX, căreia i-a povestit totul.

Instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 102 alin. (1) Cod penal (1961), adică raportul sexual cu aplicarea forței fizice și amenințării, și în baza art. 103¹ alin. (1) Cod penal (1961), adică satisfacerea poftelor sexuale în forme perverse prin constrângere fizică și amenințare.

6. La 09 august 2017, avocatul Balaban Mihail, reprezentând interesele inculpatului în baza contactului de asistență juridică nr. 40 din 05.07.2017, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie achitat sau încetat procesul penal în legătură cu expirarea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

Apelantul a invocat că raportul sexual între inculpat și partea vătămată a fost benevol, însă instanța de fond ilegal a examinat și apreciat cauza, acordând prioritate declarațiilor părții vătămate, pe care le-a pus la baza sentinței de condamnare.

Mai mult, instanța de fond nu a indicat nicio probă care ar demonstra constrângerea psihică sau fizică pe care ar fi aplicat-o inculpatul, iar potrivit raportului de expertiză nr. 284 din 12.08.2002, la examinarea părții vătămate, vătămări corporale nu au fost depistate.

Totodată, de la 10.08.2017 - data săvârșirii faptelor incriminate inculpatului, s-au scurs 5 ani, împrejurări în care se impunea încetarea procesului penal, indiferent de constatarea vinovăției sau nevinovăției acestuia.

7. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2018, pronunțată integral pe **28 februarie 2018**, apelul a fost respins, ca fiind depus peste termen.

Instanța de apel a reținut că sentința de condamnare a inculpatului din 25.11.2014 a fost contestată cu apel la data de 09.08.2017.

Cererea de apel a fost semnată de avocatul Mihail Balaban, în numele inculpatului, în baza contractului de asistență juridică nr. 40 din 05.07.2017 și a mandatului seria MA nr. 1108500 din 05.07.2017.

Termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege, fiind absolut, cu caracter imperativ, ce presupune că depășirea acestuia atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă apelul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca tardiv, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

Conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, iar potrivit art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Astfel, din procesele-verbale ale ședințelor de judecată ale primei instanțe, rezultă că examinarea cauzei a avut loc în lipsa inculpatului, potrivit scrisorii IP Căușeni nr. 7882 din 09.12.2013, acesta fiind anunțat în căutare și pornit dosarul de căutare nr. 2013180142.

La examinarea cauzei a participat avocatul inculpatului - Andrei Bragoi, care nu a fost prezent la pronunțarea sentinței, în ședința din 25.11.2014, însă a participat în ședința anterioară din 10.11.2014, fiind înștiințat în mod legal despre data următoarei ședințe.

Prin scrisoarea anexată la materialele cauzei se confirmă că sentința primei instanțe a fost expediată avocatului Andrei Bragoi la data de 25.11.2014.

Deci, avocatul Andrei Bragoi a cunoscut despre soluția instanței de fond încă de la data pronunțării sentinței, iar conform prevederilor art. 402 Cod de procedură penală, termenul de declarare a apelului urmează a fi calculat începând cu data de 25.11.2014, termen care a expirat la data de 10.12.2014, aceasta fiind și ultima zi pentru declararea apelului.

Însă, apelul avocatului Balaban Mihail în numele inculpatului a fost depus la 09.08.2017, după o perioadă de aproximativ 2 ani și 8 luni.

Ori, în speță nu sunt incidente prevederile art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală și nu se poate considera ca fiind făcut în termen apelul declarat de către avocatul Mihail Balaban în numele inculpatului, după expirarea termenului prevăzut de lege, nefiind stabilit că întârzierea de 2 ani și 8 luni a fost determinată de motive întemeiate, în cererea de apel nefiind invocat niciun motiv în acest sens.

Mai mult, fiind remisă cauza la rejudecare prin decizia instanței de apel din 21.02.2013, deși cunoștea că este investigat penal și că în privința sa este examinată o

cauză penală, inculpatul s-a eschivat de la examinarea cauzei și nu s-a prezentat în ședințele de judecată. Ori, acțiunile inculpatului au fost în scopul evitării răspunderii penale și nu s-au datorat unor curențe procesuale legate de citarea lui, iar cauza a fost examinată în modul prevăzut de lege, inculpatul fiind anunțat în căutare

Pe lângă aceasta, examinarea cauzei a avut loc cu participarea avocatului, acestuia fiindu-i remisă copia sentinței.

Totodată, la caz nu sunt incidente nici prevederile art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, ori, lipsa inculpatului la judecarea și pronunțării sentinței nu s-a datorat necitării acestuia, iar cauza s-a examinat în absența inculpatului anunțat în căutare în modul prevăzut de lege.

Deci, apelantul a omis termenul de declarare a apelului, nefiind constatat că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, nefiind constatate circumstanțe noi care ar constitui temei pentru repunerea în termen a apelului, urmând a fi respinsă ca neîntemeiată cererea avocatului Mihail Balaban privind repunerea în termen a apelului declarat împotriva sentinței din 25.11.2014 și respins apelul, ca fiind depus peste termen.

8. La 12 februarie 2020, avocatul Anatolie Barbacar, reprezentând interesele inculpatului în baza contactului de asistență juridică nr. 5 din 15.01.2020, în mandatul nr. 1048169 din 15.01.2020 fiind indicat că este împuternicit să acorde asistență juridică în *Curtea de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 63)*, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Recurentul a invocat că sunt nefondate concluziile instanței de apel că termenul de apel urma să fie calculat din 25.11.2014 și a expirat la 10.12.2014.

Ori, potrivit deciziei instanței de apel, avocatul Andrei Bragoi nu a fost prezent în ședința de judecată din 25.11.2014, deci nu a cunoscut conținutul sentinței.

Afirmația instanței de apel că, potrivit scrisorii de însoțire anexată la dosar, sentința din 25.11.2014 a fost expediată avocatului Andrei Bragoi în aceeași zi, nu poate fi apreciată ca fiind veridică, lipsind dovada că acesta a recepționat sentința.

În același timp, în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunilor incriminate, circumstanțe care sunt dovedite prin declarațiile părții vătămate, raportul de expertiză medico-legală și declarațiile inculpatului care nu au fost combătute de acuzare.

Mai mult, inculpatul a fost reținut la 14.01.2020, fiind pusă în executare sentința din 25.11.2014 și i-a fost adusă la cunoștință decizia instanței de apel din 29.01.2018, astfel că recursul ordinar este declarat în termen.

În drept, recursul este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12), 16) Cod de procedură penală.

8.1. La 13 februarie 2020, prin oficiul poștal, a declarat recurs ordinar și inculpatul Chiriac V., în care solicită casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

Recurentul a indicat că sunt nefondate concluziile instanței de apel că termenul de apel urma să fie calculat din 25.11.2014 și a expirat la 10.12.2014.

Ori, potrivit deciziei instanței de apel, avocatul Andrei Bragoi nu a fost prezent în ședința de judecată din 25.11.2014, deci nu a cunoscut conținutul sentinței.

Afirmația instanței de apel că, potrivit scrisorii de însoțire anexată la dosar, sentința din 25.11.2014 a fost expediată avocatului Andrei Bragoi în aceeași zi, nu poate fi apreciată ca fiind veridică, lipsind dovada că acesta a recepționat sentința.

În același timp, în acțiunile lui lipsesc elementele constitutive ale infracțiunilor incriminate, circumstanțe care sunt dovedite prin declarațiile părții vătămate, raportul de expertiză medico-legală și declarațiile inculpatului care nu au fost combătute de acuzare.

Mai mult, el a fost reținut la 14.01.2020, fiind pusă în executare sentința din 25.11.2014 și i-a fost adusă la cunoștință decizia instanței de apel din 29.01.2018, astfel că recursul ordinar este declarat în termen.

În drept, recursul este fondat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12), 16) Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. Potrivit art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează. În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Sub acest aspect se atestă că, conform procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel a pronunțat dispozitivul deciziei pe 29.01.2018, în lipsa inculpatului dat în căutare, dar în prezența avocatului Mihail Balaban, care reprezenta interesele inculpatului în baza contactului de asistență juridică nr. 40 din 05.07.2017, anunțând că decizia motivată va fi pronunțată la 28 februarie 2018 (*vol. II, f.d. 43*).

Totodată, instanța de apel a pronunțat decizia motivată pe 28 februarie 2018, în lipsa inculpatului și avocatului Mihail Balaban, iar potrivit scrisorii din 02.03.2018, acestora le-a fost expediată copia hotărârii motivate (*vol. II, f.d. 44, 54*).

Deci, decizia atacată a fost pronunțată în condițiile legii la 28 februarie 2018, iar termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar a expirat la sfârșitul zilei de 02 aprilie 2018.

Totodată, recursul ordinar al avocatului Anatolie Barbacar a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție pe 12 februarie 2020, iar recursul inculpatului, potrivit ștampilelor de pe plic, a fost depus la oficiul poștal pe 13 februarie 2020 și înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 17 februarie 2020, adică peste termenul prevăzut de lege (*vol. II, f.d. 69, 75, 80, pct. 8., 8.1. din decizie*).

Alte informații cu privire la data depunerii recursurilor respective în instanța de recurs nu există nici în dosar și nici în recursurile nominalizate.

Este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală, nu prevede repunerea în termen a recursului ordinar, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate, iar art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Astfel, mențiunea recurenților că: *„inculpatul a fost reținut la 14.01.2020, fiind pusă în executare sentința din 25.11.2014 și i-a fost adusă la cunoștință decizia instanței de apel din 29.01.2018, astfel că recursul ordinar este declarat în termen”*, este lipsită de orice suport legal (pct. 8., 8.1. din decizie).

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

Astfel, odată ce sunt declarate peste termen, recursurile ordinare de pe rol urmează a fi declarate inadmisibile.

10. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 2), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de avocatul Anatolie Barbacar și inculpatul Chiriac Vasile XXXXX, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2018, pe motiv că sunt declarate peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 26 iunie 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Victor Boico